MALDIVES LAW REVIEW

2014 VOLUME 1

M A L D I V E S L A W R E V I E W

The **Maldives Law Institute,** founded by Suood, Anwar & Co., Maldives, seeks to publish this Review, intending it an effective way of assisting the fledgling culture in legal academia and guided practice in the Maldives. Legal practitioners, Judges, law professors, and practicing Attorneys are all invited to submit articles and reviews of local practices, cases, bills and statutes. Articles, case reviews, case notes, and law reviews submitted for publication will go through a review process. At MLR, publications will always be targeted to demonstrate quality of research and writing and submissions must contribute significantly to existing legal scholarship by shedding new light on their chosen topic.

PATRON

MALDIVES LAW INSTITUTE
Level II, Orchidmaagé,
Ameer Ahmed Magu
Malé 20095, Rep. of Maldives
(Tel) +9603344911
(Fax)+9603344922

EDITORIAL BOARD

Mohamed Shahdy Anwar, Attorney, Maldives (Principal Editor)
Ali Shujau, Attorney, Maldives (Principal Editor)
Ismail Wisham, Attorney, Maldives (Editor)

PANEL OF REFREES

Assoc. Prof. Dr. Akram Shair, Dean, Ahmed Ibrahim Kulliyah of Laws, IIUM, Malaysia
Assoc. Prof. Dr. Mohaimin Ayus, Dean, Faculty of Laws, Universiti Islam Sultan Sharif Ali, Brunei
Dr. Ahmed Ali Sawad, Attorney, Maldives
Dr. Mohamed Munavvar, Attorney, Maldives
Dr. Azmiralda Zahir, Justice of the High Court, Maldives
Husnu Al Suood, Attorney, Maldives

ADMINISTRATION

info@suoodanwar.com
lawreview@suoodanwar.com

www.lawreview.org.mv

No part of this Review may be reproduced or transferred in any form or by any means, graphic, electronic, or mechanical, including photocopying, recording, taping, or by any information storage retrieval system, without the written permission of the Maldives Law Institute. The accuracy and completeness of information provided herein and opinions stated herein are those of the respective authors and are not guaranteed or warranted to produce any particular results, and the advice and strategies. The Institute shall not be liable for any loss incurred as a consequence of the use and application, directly or indirectly, of any information presented in this Review. Information in this book relates to a subject that is changing regularly. This Review If legal advice or expert assistance is required; the services of a competent professional should be sought. This book is not an official publication of Maldivian Government, or the Supreme Court of Maldives, or the Department of Judicial Administration, and is published by the MALDIVES LAW INSTITUTE, Level II, Orchidmaagé, Ameer Ahmed Magu, Malé 0095, Rep. of Maldives (Tel) +9603344911 (Fax)+9603344922

C O N T E N T S

Dr. Holmes, Kevin
Transfer Pricing, Thin Capitalization and Section 29 of the Business Profit Tax Act
…………….. [2014] 1 MLR 5

TRANSFER PRICING, THIN CAPITALIZATION AND SECTION 29 OF THE BUSINESS PROFIT TAX ACT

Dr Kevin Holmes*

INTRODUCTION

Like all direct taxes[1] worldwide, the introduction of the Business Profit Tax (BPT) Act[2] in 2011 has imposed an additional cost on Maldives businesses. Firms aim to maximize shareholder (or other owner) value, and that typically involves maximizing after-tax profits, which are available for distribution to the owners. Since BPT reduces those profits, profit maximizing businesses have an incentive to minimize their tax burden, just like any other cost.

BPT is imposed at the rate of 15% of a business's taxable profits. During the 3½ years that the BPT Act has been operational, taxpayers have become increasingly aware of the impact of the tax on their distributable profits. Increasingly, arrangements are being devised to avoid BPT. To the extent that they are successful, these arrangements undermine the country's tax base and put pressure on the Government to find alternative sources of tax revenue. The greater the amount of money involved in a tax avoidance scheme, the greater the impact on the Government's tax collection.

This article addresses a tax avoidance arrangement, adopted by some large taxpayers, which involves the injection of disproportionate amounts of debt, relative to equity, into a business, in order to increase the amount of interest which is deductible in the calculation of the taxable profits of the business. This is known as "thin capitalization". Taken to the extreme, thin capitalization can be utilized to produce a sufficiently large interest deduction to eliminate a business's taxable profits altogether, resulting in no BPT liability at all. This article examines whether

---

* PhD (VUW), MCom (Hons) (Auck.), Dip. Acc. (VUW), CA. ADB International Tax Adviser to the Maldives.

[1] A "direct tax" is a tax on a person, which is determined by his income or wealth; in the Maldives, his business profits, cf. an "indirect tax", which is imposed on an object, e.g. goods. In the Maldives, customs duties and Goods and Services Tax are examples of indirect taxes.

[2] No. 5/2011.

the specific anti-avoidance rule in section 29 of the BPT Act defeats these arrangements.[3]

TAX AVOIDANCE

Broadly, there are two ways for a business to reduce its tax liability, without resorting to tax evasion,[4] viz. entering into *prima facie* lawful arrangements to:

(a) convert otherwise taxable amounts into non-taxable gains; and

(b) generate tax deductible expenditure,

which would not have arisen in the absence of the arrangement.

Such arrangements are referred to as "tax avoidance" arrangements. Unlike tax evasion, they are not criminal acts. Nevertheless, because they undermine a country's tax base, many countries have enacted legislation to combat tax avoidance – and the Maldives is no exception.

Anti-avoidance measures can be either specific or general. The BPT Act contains numerous specific anti-avoidance rules, some separately set out in Chapter 4 (Tax Avoidance) of the Act; for example, section 28, which address the particular circumstances of a person transferring his business to a minor child to avoid the payment of tax. Other specific anti-avoidance measures are buried in sections designed to do other things; for example, section 11(d), which imposes a limit on the deductible amount of remuneration paid by a company to a director, "substantial" shareholder, or an associate of the company. In these cases, there is no tax evasion; in other words, in itself there is nothing illegal about a father transferring his business to his minor child if he wants to, or a company paying all of its profits as remuneration to its directors if it wishes. These transactions only fall foul of the tax law because they can be driven by a tax avoidance purpose, but that does not make them criminal acts. Nevertheless, civil penalties may apply to tax avoidance arrangements.

A general anti-avoidance rule (often referred to as a GAAR) is found in section 30 of the BPT Act. It is a general rule which empowers the Maldives Inland Revenue Authority (MIRA) to strike down any arrangement, which is entered into for the main purpose of (or one of the main purposes of which is) avoiding tax. The rule does not attach to any particular type of transaction, like the transfer of a business or the

[3] The discussion here is confined to section 29 only. It is beyond the scope of this article to address whether thin capitalization arrangements are caught by section 30, if they were not captured by section 29. (Section 30(b) stipulates that section 30 does not apply in relation to any transaction which falls within section 29.)

[4] Tax evasion is a term of art, which means that a taxpayer illegally circumvents his tax liability by not disclosing taxable income (e.g. by hiding sales revenue) or by fraudulently overstating his tax deductible expenditure. Tax evasion is a criminal offence.

payment of remuneration. It applies to any transaction which has a tax avoidance purpose (and does not fall within the ambit of section 29).[5]

ASYMMETRY BETWEEN DEDUCTIONS AND ASSESSMENT OF THE SAME AMOUNT

Section 6 of the BPT Act imposes a 10% withholding tax (WHT) at source on certain payments made by a Maldives business to recipients who are not residents of the Maldives for BPT purposes. By contrast with similar provisions in the income tax laws of other counties, one significant shortcoming in the drafting of section 6 is that it fails to impose WHT on payments of interest by a taxpayer to a non-resident lender of debt finance. The consequence of this is that, under sections 10(a) and 11(a)(5) of the BPT Act, an interest payment is deductible in determining the taxpayer's taxable profits upon which BPT at the rate of 15% is imposed, but there is no corresponding assessment of the receipt of that interest in the hands of the lender. This causes a net loss of tax revenue to the Government.

Example 1
Suppose that a non-resident bank lends a Maldives taxpayer USD 1,000,000 at an interest rate of 8% p.a. The annual interest cost to the taxpayer is USD 80,000. This deduction results in a tax benefit to the Maldives taxpayer (i.e. the amount of tax saved by the taxpayer as a result of claiming the deduction), and correspondingly, a reduction in tax collected by the Government, of USD 12,000 (i.e. 15% x USD 80,000). To confirm, assume that before the interest deduction, the taxpayer derived taxable profits of USD 80,000. Without the deduction, he would have had to pay BPT of USD 12,000 (i.e. 15% x USD 80,000).[6] But by claiming the interest deduction of USD 80,000, he eliminates his taxable profits, and is not required to pay any tax at all. In other words, by claiming the deduction, he has just saved himself (or benefited by) USD 12,000, which he would otherwise have had to pay as tax. Concurrently, the non-resident bank, which receives the interest, pays no tax in the Maldives on its interest income.[7]

If the USD 80,000 had instead been paid for (say) management services, it would also have been deductible in calculating the taxpayer's taxable profits – again producing a tax saving of USD 12,000 – but it also would have been taxable (at the time of payment) in the hands of the non-resident recipient by way of the 10% WHT, resulting in the Government collecting USD 8,000. Now, even though the Government remains in a net loss position as a result of the tax effect of this transaction, the

[5] See footnote 3.
[6] Ignoring, for simplicity, the tax-free threshold in section 7(b) of the BPT Act.
[7] Assuming that the bank does not have a permanent establishment in the Maldives through which the interest is derived as business income.

shortfall is reduced to USD 4,000, cf. USD 12,000 above, where no WHT at all is imposed.[8]

RELATED-PARTY ARRANGEMENTS

The tax arbitrage possibility which results from this asymmetric treatment of income and expenditure arises where the non-resident recipient of the interest is related to (or associated with) the Maldivian payer. For example, instead of borrowing from an independent non-resident bank, the Maldivian taxpayer incorporates his own wholly owned company in a tax haven,[9] through which funds are advanced to his Maldives business. Now tax deductions can, in effect, be "manufactured".

Example 2
Assume that the Maldives taxpayer already has USD 1,000,000 in a private bank account. He either contributes that sum as capital in his newly-incorporated British Virgin Islands (BVI) company or lends the amount to it either at interest or interest-free. The BVI company then lends the funds back to the Maldivian taxpayer at interest, for use in his business. The interest is deductible for BPT purposes, but not taxable in the hands of the BVI company. This circular arrangement is illustrated in Figure 1.

[8] The shortfall in government revenue comes about because of the difference between the BPT rate (15%) and the WHT rate (10%). The shortfall would be expunged if the management fee was paid to a Maldivian-resident taxpayer, who would be required to pay tax at the rate of 15% on the fee (assuming that he did not claim any deductions against the gross amount he receives).
[9] A tax haven company is typically chosen because its income is not taxable in that country.

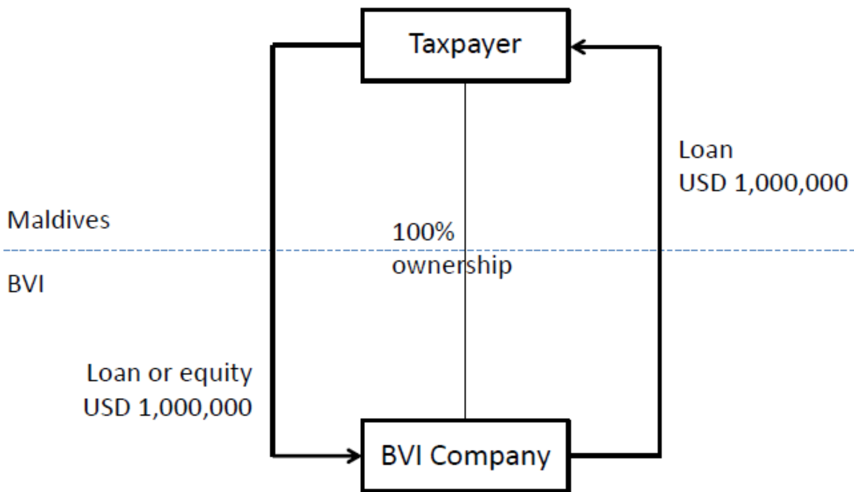

Figure 1

Because the taxpayer's borrowing is now not from a bank or financial institution authorized by MIRA (it is from the taxpayer's wholly owned company), section 11(a)(5) of the BPT Act restricts the interest deduction on the loan to 6% p.a.[10] The effect of this restriction in Example 2 is to limit the interest deduction allowed for Maldives BPT purposes to USD 60,000 (i.e. 6% x USD 1,000,000), which reduces the tax benefit to the taxpayer (and therefore the loss of revenue to the Government) to USD 9,000 (i.e. 15% x USD 60,000).

But what happens if the taxpayer expects to have annual taxable profits of (say) USD 100,000, and wishes to avoid paying BPT on those profits? He simply ratchets up the amount of borrowings funded through the circular arrangement illustrated in Example 2 to USD 1,666,667 to generate an interest deduction of USD 100,000 (i.e. 6% x USD 1,666,667) to erase his taxable profit.

Is this effective tax planning?

[10] This is also a specific anti-avoidance rule, intended to prevent taxpayers from stripping taxable profits out of a business by setting high interest rates on related-party loans.

SECTION 29 OF THE BPT ACT

Section 29 of the BPT Act is a specific anti-avoidance provision, which lies in Chapter 4 of the BPT Act. Chapter 4 is headed “Tax Avoidance”. The heading of section 29 is “Transfer pricing”. Section 29 states:

“**Transfer pricing**

29. (a) This Section applies where the computation of the taxable profits of a Person (“the first Person”) for a tax year takes into account a transaction entered into directly or indirectly between that Person and another Person (“the second Person”) and those two Persons are associated with each other.

(b) For the purposes of this Section a transaction is entered into indirectly by two Persons if there is a series of transactions which are linked and those Persons are parties to one or more of the transactions in the series, whether or not they are parties to the same transaction.

(c) For the purposes of this Section Persons are associated with each other if:

(1) one controls the other or both are controlled by the same Person; or

(2) one is a relative of the other.

(d) For the purposes of Section 29(c) a Person is a relative of another Person if he or she is:

(1) the individual’s spouse, or

(2) a brother, sister, parent, grandparent, or child of the individual or the individual’s spouse,

(3) a spouse of a person within Section 29(d)(2); and “child” includes a stepchild.

(e) In this Section “the arm’s length terms”, in relation to any transaction, are the terms on which the transaction would have been made, or might reasonably be expected to have been made, if it had been made between persons not associated with each other.

(f) (1) If a transaction is to be considered in assessing tax:
the terms on which the transaction was actually made are not the same as the arm’s length terms, and

(2) if the taxable profits of the first Person are less, or that Person’s allowable losses are greater, than would have been the case if the transaction had been made on the arm’s length terms, then the taxable profits of that Person shall be computed as if the

transaction had been made on the arm's length terms instead of the actual terms.[11]

(g) If the transaction would not have been entered into between Persons who were not associated with each other, then in computing the taxable profits of the first Person, such transactions shall be disregarded.

(h) The MIRA may give a direction that Section 29(i) shall apply, under the following circumstances:
   (1) in relation to a transaction, Section 29(f) or 29(g) has applied for the computation of the taxable profits of the first Person for a tax year, and
   (2) the second Person ("the claimant") makes a claim to the MIRA for relief under this subsection, and
   (3) the MIRA is satisfied that in computing the claimant's taxable profits, disregarding this subsection, that transaction would have been taken into account,

(i) Where this subsection applies, then with regard to the transaction in question, the claimant's taxable profits shall also be computed in accordance with Section 29(f) or 29(g), whichever applied for the computation of the first Person's taxable profits.

(j) A claim under Section 29(h) shall be made in writing not later than 12 (twelve) months after an assessment on the first Person for the tax year mentioned in Section 29(h)(1) has become final.

(k) All such adjustments and assessments shall be made as may be necessary to give effect to any claim under Section 29(h)."

At first blush, section 29 appears to be about transfer pricing, and not concerned with thin capitalization at all.

WHAT IS TRANSFER PRICING?

Transfer pricing occurs where goods, services and intangible property are bought and sold (or transferred) between associated enterprises, or between different parts of the same enterprise (e.g. between a head office and a branch of one company),

---

[11] The grammatical structure of paragraph (f), at least in the English translation, is confusing. What seems to have been intended is:

(f) If a transaction is to be considered in assessing tax and:
   (1) the terms on which the transaction was actually made are not the same as the arm's length terms, and
   (2) the taxable profits of the first Person are less, or that Person's allowable losses are greater, than would have been the case if the transaction had been made on the arm's length terms,

then the taxable profits of that Person shall be computed as if the transaction had been made on the arm's length terms instead of the actual terms.

which are typically – but not necessarily –located in different tax jurisdictions. The transactions adopt prices (transfer prices) that do not reflect the true market value of the property or services exchanged. This artificial pricing is intended to manipulate the income and expenses of the related entities to minimize the overall tax liability of the entities involved in the transaction, taking account of the taxing regime of jurisdiction(s) in which they operate.[12]

Example 3

Suppose that a Maldives company exports tuna to its wholly owned subsidiary company in Montenegro (where the corporate tax rate is 9%). Assume that the realistic market value of the exported tuna is MVR 10,000,000. If the sales are made at that price, a BPT liability of MVR 1,500,000 arises in the Maldives[13] and the subsidiary company derives a tax benefit (or tax saving) of MVR 900,000 (i.e. 9% x MVR 10,000,000) in Montenegro as a consequence of claiming a deduction for the purchase price of the tuna. Thus, the net tax cost to the group as a whole as a result of this transaction is MVR 600,000 (i.e. BPT payable in the Maldives (MVR 1,500,000) less tax saved in Montenegro (MVR 900,000)).

That overall tax saving can be increased if the group practices transfer pricing. By recording the transaction not at its true value of MVR 10,000,000, but at an artificial price of (say) MVR 6,000,000, BPT payable in the Maldives falls to MVR 900,000 (15% x MVR 6,000,000) but the subsidiary company's tax benefit also declines (because of the reduced purchase price) to MVR 540,000 (i.e. 9% x MVR 6,000,000). Nevertheless, because the savings in Maldives BPT outweighs the reduction in the Montenegro tax savings as a result of the subsidiary company claiming a deduction for the purchase price of the tuna,[14] the net tax cost to the group as a whole is now only MVR 360,000 (i.e. BPT payable in the Maldives (MVR 900,000) less tax saved in Montenegro (MVR 540,000)). Therefore, as a result of manipulating the price of the transaction from MVR 10,000,000 to MVR 6,000,000, the group has made a tax saving of MVR 240,000 (i.e. MVR 600,000 (net tax cost without transfer pricing) less MVR 360,000 (net tax cost with transfer pricing). The arithmetic is depicted in Figure 2.

[12] See Holmes, Kevin. *International Tax Policy and Double Tax Treaties – An Introduction to Principles and Application*. Amsterdam: IBFD, 2014. Chapter 11.

[13] For simplicity, ignoring deductions and the MVR 500,000 tax-free threshold.

[14] This is because of the difference in the relative tax rates in the two countries.

	Before transfer pricing (MVR)	After transfer pricing (MVR)
Maldives Company		
Sales income	10,000,000	6,000,000
Maldives tax (15%)	1,500,000	900,000
Montenegro Subsidiary Company		
Purchase price	10,000,000	6,000,000
Montenegro tax saving (9%)	(900,000)	(540,000)
Net tax cost to the group	600,000	360,000
Group tax saving from transfer pricing	240,000	

Figure 2

Section 29 of the BPT Act combats the massaging of profits in this way by requiring the arm's length market value, which would apply to a similar transaction in similar circumstances between unrelated parties, to be adopted in place of the companies' transfer price (section 29(e) and (f)). Therefore, in Example 3, section 29(f) requires that the Maldivian company's taxable profits "be computed as if the transaction had been made on the arm's length terms [using MVR 10,000,000] instead of the actual terms [MVR 6,000,000]" because "terms on which the transaction was actually made are not the same as the arm's length terms" (section 29(f)(1)) and the Maldivian company's "taxable profits ... are less .. than would have been the case if the transaction had been made on the arm's length terms" (section 29(f)(2)), i.e. MVR 6,000,000 rather than MVR 10,000,000. Application of section 29(f) then turns on identification of the arm's length terms applicable to the transaction, as defined in section 29(e). That is a question of fact.[15]

CAN SECTION 29 APPLY TO THIN CAPITALIZATION ARRANGEMENTS?

Thin capitalization arrangements are not transfer pricing arrangements. As already explained, thin capitalization involves an excessive amount of gearing relative to equity in the financing structure of an entity. But the excessive debt may bear an

[15] Which is typically determined by applying the *OECD Transfer Pricing Guidelines*, which focus upon comparability with uncontrolled transactions and an analysis of the functions performed by, and the assets and risks attributable to, each party. See OECD. *Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations*. Paris: OECD, 2010.

arm’s length interest rate, ensuring that the lending transaction does not fall foul of section 29(f) of the BPT Act.[16]

However, a thin capitalization arrangement can be tripped up by section 29(g), which is not concerned about arm’s length pricing at all. Section 29(g) simply sets aside a transaction (for BPT purposes) if the transaction itself would not have been entered into between unrelated parties. Again, this is a question of fact.

Sections 29(f) and 29(g) are not compatible in a transfer pricing context. Section 29(f) is clearly directed to resolving a transfer pricing issue. In setting aside absolutely a related party transaction, section 29(g) cannot have been intended to apply to a transfer pricing arrangement. When section 29(f) is applied to rectify the pricing of a transaction, the transaction itself is not disregarded: it is still recognized, but the price at which it takes place is adjusted.

However, a transaction involving an artificial transfer price would also not have been entered into by unrelated parties. It is nonsense to believe that one party would enter into a transaction with an independent party with his eyes wide open where the terms of the contract are detrimental to his commercial interests. Therefore, if section 29(g) applied, a transfer pricing transaction between related parties would be struck down. That would leave no role for section 29(f), thus defeating its purpose. That outcome could not have been contemplated by Parliament when it enacted section 29(g). This then means that section 29(g) cannot apply in all circumstances; in particular, it cannot apply to transfer pricing arrangements to which section 29(f) applies. Therefore, section 29(g) must be read down to apply to other artificial transactions, which do not involve transfer pricing.

To illustrate the resulting absurdity if section 29(g) applied in a transfer pricing case, assume in Example 3 that the transfer pricing result in the right-hand column of Figure 2 arose. In that case, the Maldives Government collects MVR 900,000 in BPT (instead of MVR 1,500,000 if the arm’s length price was substituted for the transfer price actually adopted by the companies). If section 29(g) were to apply (instead of section 29(f)), and the transaction were totally disregarded (because it “would not have been entered into between Persons who were not associated with each other”), then no tax whatsoever would arise because there would be no transaction to tax. It is inconceivable that Parliament would have intended such a result when simultaneously enacting section 29(f). Therefore, section 29(g) must have been meant to apply to some other type of tax avoidance transaction between associated

[16] Presumably, as the debt:equity ratio increases, up to some point an unrelated lender would require a higher interest rate to compensate for the risk of lending to an increasingly undercapitalized entity.

parties, which does not involve transfer pricing. In the absence of specific rules to counter it, thin capitalization falls into that category.

APPLICATION OF THE INTERPRETATION ACT

To embrace non-transfer pricing arrangements in a section that is headed *Transfer pricing* appears, on the face of it, unusual. However, section 16 of the Interpretation Act[17] specifically directs that section headings (and margin notes) are to be ignored: "[s]ection headings and marginal notes in an Act shall be taken not to be part of the Act. Section headings and marginal notes in an Act are used for convenience of reference only." Therefore, no significance attaches to the heading of section 29. In fact, it is a misnomer, which creates confusion.

Nevertheless, section 29 (and, in particular, section 29(g)) would appear to be required to be read in the context of tax avoidance. Section 29 is positioned in Chapter 4 of the BPT Act, which is headed *Chapter 4 Tax Avoidance*. Section 16 of the Interpretation Act is not authority to ignore chapter headings in an Act of Parliament. While nowhere in the Interpretation Act is the relationship between a chapter heading and a particular section, or particular words of a section, specifically addressed, some sections of that Act point to a requirement to read section 29 only in the context of tax avoidance; for example:

1. Most significantly, the purposive approach in section 6(a): by placing section 29 under the chapter headed "Tax Avoidance", Parliament presumably intended to address transfer pricing and other transactions between related persons (which would not be entered into by unrelated parties) only where the transactions were motivated by tax avoidance.
2. The intrinsic aid in section 10(a), which requires reading the entire section or chapter in which the words appear to identify their meaning. Chapter 4 is concerned entirely with tax avoidance.
3. The extrinsic aids in section 11(a), which identifies the reason for the particular section in the Act (which here is to defeat tax avoidance), and section 11(d), which addresses the general application of the words and the accepted manner of their use (here the words are used and applied in the context of tax avoidance).

This approach means, for example, that if a thinly capitalized financing structure was implemented before the release of the BPT Bill, it is unlikely that the excessive gearing had a tax avoidance motive, so that section 29(g) could not apply if that thin

[17] No. 4/2011.

capitalization persisted beyond the commencement of the BPT Act. However, any increase in the gearing ratio after that time may well fall foul of section 29(g).

Thus, ignoring the section heading and viewing section 29 in a tax avoidance context, the structure of section 29 is logically interpreted as follows:

29. (a) **Circumstances for application** of section 29, i.e. where any transaction is entered into directly or indirectly between associated persons.
- (b) **Definition** of a transaction which is entered into indirectly by two persons.
- (c) **Definition** of associated persons.
- (d) **Definition** of a relative.
- (e) **Definition** of arm's length terms.
- (f) Rule to **correct transfer pricing**.
- (g) Rule to **disregard a transaction**.
- (h) **Circumstances** under which section 29(i) applies.
- (i) **Adjustment** of the other party's taxable profits to reflect the earlier application of section 29(f) or 29(g) to the calculation of a party's taxable profits.
- (j) **Time limit** for the other party to apply for the adjustment to its profits.
- (k) **Requirement to make adjustments** to the other party's taxable profits.

Viewing the construction of section 29 in this way, it becomes more apparent that the provisions of the section (viz. the circumstances in which the section operates, the definitions – other than the definition of arm's length terms – and the adjustment matters related to the second party to the transaction) apply equally to transfer pricing and thin capitalization arrangements.

DOMESTIC RELATED-PARTY ARRANGEMENTS

Section 29 does not apply only in a cross-border situation, i.e. where one party to the transaction is a tax resident of the Maldives and the other related party is a tax resident of another country (and not subject to BPT in the Maldives). Section 29 can apply to two tax residents in the Maldives, although that would not normally be the case (at least in relation to transfer pricing) because, regardless of the price at which a transaction is executed, the income derived by the seller is offset by a deduction allowed to the buyer, so the revenue impact is neutral. However, domestic transfer pricing could bring about savings in BPT to a group, and therefore not be revenue neutral in relation to two Maldives companies, if, for example, the seller is in a tax loss position. Similarly, thin capitalization could be advantageous where a Maldives company pays interest to a Maldives resident who may not be subject to BPT on his interest income.

Subsections (h)–(k) apply when both parties to the adjusted or disregarded transaction have taken the transaction into account in the determination of their taxable profits, which are subject to BPT. In these circumstances, what subsections (h)–(k) do is to ensure symmetry of tax treatment between the two parties to the manipulated transaction. In the transfer pricing context, for instance, this means that where MIRA adjusts the transfer price of one party to increase its taxable profits, the other party may apply to MIRA to correspondingly have the purchase price adjusted upwards to the arm's length price, thereby increasing the amount of the deduction which the purchaser may claim in calculating its taxable profit subject to BPT. For example, if the purchaser in Example 3 was not a Montenegro company, but instead a Maldives-resident company (Maldives Company No. 2), and MIRA adjusted the sale price of Maldives Company No. 1 from MVR 6,000,000 to MVR 10,000.000, Maldives Company No. 2 would be entitled to claim relief from MIRA under section 29(h) to calculate its taxable profits in accordance with the adjustment made under section 29(f) to Maldives Company No. 1's profits, i.e. to increase correspondingly the deduction for its purchases to MVR 10,000,000 (section 29(i)).

The same approach applies where MIRA disregards a thin capitalization arrangement under section 29(g).

Example 4
Suppose that a Maldives-resident company (Maldives Company No. 4) has tax losses available to carry forward for offset against taxable profits in future tax years, It makes excessive loans to a related Maldives-resident company (Maldives Company No. 3) relative to the share capital of Maldives Company No. 3, which no independent party would have made. MIRA can set aside the transactions involving the excessive loans, thereby denying interest deductions in respect of them to Maldives Company No. 3. Consequently, Maldives Company No. 4 is entitled to claim relief from MIRA under section 29(h) to calculate its losses available to be carried forward to later tax years, by ignoring the interest income which arose from the transactions which have now been disregarded by MIRA pursuant to its application of section 29(g) to Maldives Company No. 3, and which diminished Maldives Company No. 4's available tax losses.[18]

So it can be seen that subsections (a), (b), (c), (d), (h), (i), (j) and (k) apply to both transfer pricing arrangements and other transactions which are to be disregarded.

[18] Such an arrangement would be embarked upon by the two companies so that the group does not have to wait to obtain the tax benefit of the losses until Maldives Company No. 4 earns taxable profits in later tax years. Rather, the group obtains the tax benefit immediately via Maldives Company No. 3 claiming a deduction for the interest paid to Maldives Company No. 4, which generates taxable profits for Maldives Company No. 4 against which it can offset its losses in the current tax year.

Subsection (e) obviously applies only to transfer pricing arrangements. Thus, the logical interpretation of section 29 is that it applies to two types of tax avoidance arrangements: (i) transfer pricing, and (ii) other artificial arrangements between associated persons which would not be entered into by related parties.

CONCLUSION

The BPT Act does not contain a special anti-avoidance section to respond to thin capitalization arrangements, which undermine the Maldives tax base. However, section 29 of the Act counters tax avoidances transactions entered into between related parties. But the language of section 29 is far from ideal. Sections 29(f) and 29(g) conflict. Section 29(f) is intended to adjust fabricated prices adopted by associated entities in transfer pricing transactions. By contrast, section 29(g) purports to set aside completely transactions which would not be entered into by unrelated parties, which clearly encompasses transfer pricing transactions.

For both subsections to work consistently with each other, this article contends that Parliament intended that section 29(f) applies to transfer pricing arrangements, where the factitious price (and other terms) is replaced by the arm's length price (and terms) in a transaction which subsists. Meanwhile, section 29(g), which does not allow the transaction to survive, applies to other non-transfer pricing arrangements, such as transactions involving a thin capitalization arrangement.

In both cases, as a question of law, application of the respective parts of section 29 to transfer pricing and thin capitalization seems clear. However, resolution of a dispute ultimately turns on a question of fact, which is determined on the evidence of an arm's length price (section 29(f)) or evidence of whether an unrelated person would have advanced funds to an allegedly undercapitalized taxpayer on the same terms as those applicable to the funds advanced by the related party (section 29(g)).

މޯލްޑިވްސް ގެ ރިވިއު

2014 ވޮލިއުމް 1

މޯލްޑިވްސް ލޯ ރިވިއު

ދިރާސީ މަޒުމޫނާއި ޤާނޫނުތަކާއި ޤަޟިއްޔާތަކާ ބިނާކުރަނިވި ފާޑުކިޔުންތަކާ މިމަޖައްލާއަށް ހުށަހެޅުމުގެ ދަޢުވަތު ޤާނޫނީ ވަކީލުންނާއި ފަނޑިޔާރުންނާއި ދަރިވަރުންނާއި ޤާނޫނާއި ގަވަރނަންސްގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ފަރާތަކަށް އަރުވަމެވެ. މިމަޖައްލާގައި ޝާއިޢުކުރެވޭ ލިޔުންތަކަކީ ރިވިއުކުރެވޭ އަދި ދިރާސީ ފެންވަރު ރަނގަޅު ލިޔުންތަކެއްކަމުގައި ޔަޤީންކުރުމާއި އެކަޑަމިކް ސަރަހައްދުގެ ބަހުސްތަކުގައި ބިނާކުރަނިވި ދިރާސީ ފިކުރު ހުށަހަޅާ ލިޔުންތަކެއްކަމުގައި ޔަޤީންކުރުމަކީ މިމަޖައްލާގެ މަޤްސަދުތަކުގައި ހިމެނޭ ކަންކަމެވެ.

ޝާއިޢު ކުރާ ފަރާތް: މޯލްޑިވްސް ލޯ އިންސްޓިޓިއުޓް
އޯކިޑްމާގެ، 2 ވަނަ ފަންގިފިލާ
އަމީރު އަޙްމަދު މަގު، މާލެ 20095
(ފޯން) +9603344911
(ފެކްސް) +9603344922

އެޑިޓޯރިއަލް ބޯޑް
އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ސަފުރީ އަންވަރު (ޕްރިންސިޕަލް އެޑިޓަރ)
އަލްއުސްތާޛު އަލީ ޝުޖާޢު (ޕްރިންސިޕަލް އެޑިޓަރ)
އަލްއުސްތާޛު އިސްމާޢީލް ވިސާމް (އެޑިޓަރ)

ރެފްރީ ޕެނަލް
ޑރ. އަޙްމަދު ޝާއިރު، އެސިސްޓަންޓް ޕްރޮފެސަރ، (އައި.އައި.ޔޫ.އެމް، މެލޭޝިއާ)
ޑރ. މުހައިމިން އާދަމް، އެސިސްޓަންޓް ޕްރޮފެސަރ، (ޔޫ.އައި.އެސް.އެސް.އޭ، ބްރޫނާއީ)
ހައިކޯޓް ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރު
ޑރ. އަޙްމަދު އަލީ ސަވާދު، ފަޤީހު
ޑރ. މުޙައްމަދު މުސައްވިރު، ފަޤީހު
އަލްއުސްތާޛު ހުސައިން ސުރޫރު، ފަޤީހު

މޯލްޑިވްސް ލޯ އިންސްޓިޓިއުޓުގެ (ލިޔުމުން) ހުއްދަ ނުލާ މިމަޖައްލާއިން އެއްވެސް ބައެއް އެއްވެސް ގޮތަކަށް ނަކަލުކޮށް ނުވަތަ ޓްރާންސްލޭޓްކޮށް ކޮޕީކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ. މިމަޖައްލާގައި ޝާއިޢުކުރާ ލިޔުންތަކާ ގުޅޭ [illegible] އަދި [illegible] މިމަޖައްލާގައި [illegible] މިމަޖައްލާގައި ޝާއިޢުކުރާ ލިޔުންތަކުގެ [illegible] މޯލްޑިވްސް ލޯ އިންސްޓިޓިއުޓުންނެވެ.

ފިހުރިސްތު

ބުސްނުއްސުބޫތު އަދި ޝަރުޢީ ޙަޤާއް
އުމުރުން 65 އަހަރުވުމުން ރައީސްކަމަށް ކުރިމަތިލުމުގެ ގޮތަށް ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު
ކުރެވިދާނެތަ؟.. "2014" 1 MLR 29

ބުސްނުއް ސުބޫތު
ކޯޓުގެ ހުކުމަށް ރައްކާތެރިކުރުން .... "2014" 1 MLR 66

އުމުރުން 65 އަހަރުވުމުން ރައީސުކަމަށް ކުރިމަތިނުލެވޭ ގޮތަށް ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރެވިދާނެތޯ؟

ޙުސްނުއްސުޢޫދު އަދި ޝަމްސުލް ފަޔާޒް

އުމުރުން 65 އަހަރުވުމުން ރައީސުކަމަށް ކުރިމަތި ނުލެވޭގޮތަށް ޤާނޫނު އަސާސީއަށް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައިވާތީ، އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ގިނަ ބައެއްގެ މެދުގައި ބަހުސްތަކެއް ކުރެވެމުންދާއިރު، ގުޅުންހުރި، ޤާނޫނީ، އަދި ދުސްތޫރީ ބަލައިގެންފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، ބައެއް މިސާލުތަކަށް މިވަގުތު ބަލައިލުން މުހިންމެވެ.

ޤާނޫނީގޮތުން ކުރެވިދާނެ ކަމެއްތޯ؟

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 109 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމަށް ކުރިމަތިލާ މީހަކީ އުމުރުން 35 އަހަރުވެފައިވާ މީހެއްކަމުގައި ވާންޖެހެއެވެ. މި މާއްދާގައި، އެންމެ ދަށް އުމުރު ކަނޑައަޅައިފައިވިނަމަވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމަށް ކުރިމަތިލެވޭނެ އެންމެ މަތީ އުމުރަކީ ކޮބައިކަމެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްވެސް މާއްދާއެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ.

މިހާހިސާބުން މިބާވަތުގެ، މި މާއްދާއަށް އިސްލާހެއް ގެނެސް ނަމަ، އެފަދަ އިސްލާހެއް ގެނައުމުގައި ޤާނޫނު އަސާސީ ބުނާ ގޮތަކަށެވެ. ޤާނޫނު އަސާސީގެ 261 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނެވޭނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 262 ވަނަ މާއްދާގައި މި އިސްތިސްނާއަކަށް 2 ގައިދާއެއް ގެންނަވައި އެބައޮތެވެ. އެއީ،

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބިލްތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރުމަށް ހާޒިރުކުރާ އާންމު އުސޫލަކީ، މި އާންމު އުސޫލު ފުރިހަމަކުރުމުގައި ހާޒިރުކޮށްފައިވާ އިތުރު އިޖްރާއަތެކެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ކޮންމެ ބިލެއް ޤާނޫނަކަށްވާނީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ބިލެއް ތަސްދީޤުކުރުމުންނެވެ. ޤާނޫނު އަސާސީގެ 92 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރުމުގެ އިތުރުން، މިކަން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެސް އިސްލާހުތަކުގެ ބިލު ގުޅޭ ގޮތުން ޤާނޫނު އަސާސީގެ 262 ވަނަ މާއްދާގައި ތަފްޞީލުކޮށްދީފައިވުމުން، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގައި، ވަކި ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަން އެނގެ އެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 262 (ނ) ގައި، ހާޒިރުކޮށްފައިވާ އިތުރު އިޖްރާއަތަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު(އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން) ގައިވާ އެއްވެސް މާއްދާއަކާއި، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 79 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޢުމުރާއި (ދައުރު)، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 107 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރިޔާސަތުގެ ދައުރާއި، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 108 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބު ކުރާ ގޮތާބެހޭ މާއްދާ އިސްލާހު ކުރާ ނަމަ، އެފަދަ އިސްލާހަކީ ތަސްދީޤުކުރުމުގެ ކުރިން ރައްޔިތުން ރައުޔު ބެލުމަށް ރިފަރެންޑަމުގެ އާންމު ވޯޓެއް ނެގުމެވެ. މިފަދަ ވޯޓެއްގައި އަޣުލަބިއްޔަތު ރައުޔުން ނުލިބިއްޖެނަމަ، އެ ބިލެއް ބާތިލުވާނެ އެވެ.

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 262 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، ރައީސްކަމަށް ކުރިމަތިލާ މީހެއްގެ ޝަރުތު ގުޅޭ މާއްދާ ހިމަނާފައެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ދެން އުފެދޭ ސުވާލަކީ، އެފަދަ އިސްލާހެއް ގެނައުމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 261 އާއި 262 (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމުން، އަމިއްލަވަރުން ފުދޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯއެވެ. މިކަމުގައި ދެގޮތަކަށް ޤާނޫނީގޮތުން ބަހުސްކުރެވެން އެބައޮތެވެ.

ފުރަތަމަ ގޮތަކީ، މި މާއްދާތަކުގެ ޚުލާޞީ ތަރުޖަމާއެއް ކުރުމެވެ. އެއީ، މިދެންނެވިގޮތަށް، އާންމު ވޯޓު ނަގަންޖެހޭ މާއްދާތަކުގެ ތެރޭގައި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ތަސްދީޤު ކަނޑައަޅާފައި ނެރުމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބިލް ފާސްކުރުމުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބިލް ތަބްދީލުކުރެއްވުމުން ފުދޭނެކަމަށް ބުނެވެ. މިފަދަ ތަޢުދީލުތަކެއްގެ ހުއްދަދެއްވަނީ، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 262 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބު ކަމުގައިވާ "އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން" މި ބާބުގައި ހިމެނޭ އެއްވެސް މާއްދާއެއް" މިގޮތަށް ކަމުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އުމުރާގެ އިސްތިފްތާއު، 2 ވަނަ ބާބުގައި ހިމެނޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ތެރެއިން ހިމެނޭ މާއްދާއަކަށް ގެނެވޭ އިސްލާޙެއް ނޫން ކަމަށް ބުނެވެ.

ދެވަނަގޮތަކީ، މި އިސްލާޙު ހުށަހެޅި މަޖިލީހަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދުވަ އިސްލާޙީބަރަށް ބަލައި، މާއްދާތައް ތަރުތީބުކުރުމެވެ. މިގޮތުން މާނަކުރާއިރު، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 262 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ކަންތައް (ދެވަނަ ބާބުގައި ހިމެނޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން) އާއި ތެރޭގައި، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 109 ވަނަ މާއްދާއަކީ ގެންނަ އިސްލާޙުވެސް (2 ވަނަ ބާބުގައި ހިމެނޭ މާއްދާއެއްކަމުގައި ނުވިޔަސްވެސް) ހިމެނޭނީކަމަށް ބުނެވެ. މިގޮތުން ހިމެނުނީ ޔަޤީންވެގެންކަން ބަލާލަންވެއެވެ.

ދުސްތޫރީ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ބޭނުންކުރެވޭ އެއް އުސޫލުކަމުގައިވާ މަޤްޞަދަށް ބެލުމުގެ އުސޫލުކަން، 2 ވަނަ ބާބުގެ މާއްދާތައް މާނަކުރާއިރު، 4 މާއްދާއަކަށް އަލިއަޅުވާލަން ޖެހެ އެވެ. އެއް މާއްދާއަކީ، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 26 ވަނަ މާއްދާއެވެ. މި މާއްދާގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ހިނދަކު، އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރިހަމަވާ ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް އިންތިޚާބުތަކުގައި އެދިއަބި މަގާމުތަކަށް ކުރިމަތިލުމުގެ ޙައްޤުލިބިގެންވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 109 (ނ) ގައި ދުރުކުރުމުގެ އަހަރުކޮށްގެ. މައުލޫމާތުކަމަށް، 109 (ނ) ގައިވާގޮތާ އިޚްތިލާފު ކުރެވުނަމަ، ނިސްބަތުން 26 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބޭ ޙައްޤު ހުރަސްއަޅާ ގޮތެވެ. މި މާއްދާ ދުސްތޫރަކަށް ހިނގާނެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް ކުރިމަތިލާ މީހެއްގެ ޝަރުތުތަކާއި، އިންތިޚާބު، ބަޔާންކުރުމާއި
މިނިވަންކަމާ ދުސްތޫރީ ގުޅުންތަކާ މާއްދާއަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ވަނަ ބާބުގައި
ހިމެނޭ، 62 ވަނަ މާއްދާއެވެ. އެއީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކުގެ
އިތުރުން "އަސާސީ ޤާނޫނުގެ ރައީސް" (ބަޔާންކުރެވޭ ބައެއް ޙައްޤު) ކަމަށް ކުރެވިދާނެ
މާއްދާ އެވެ. އެ މާއްދާގައިވާ ގޮތުން، ދަށުން ބާބުގައި، "ވަކިވަކިން ބައެއް ޙައްޤުތައް މިނިވަންކަން
ކަށަވަރު، ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މި ބާބުގައި ނިޔަތް އެހެނިހެން ބައެއް ޙައްޤުތައް މިނިވަންކަން
ހުރުމަކީ ނުވަތަ ލިބިގެންވާ ހިސާބަށް ކަމެއް ނުކުރެ." އެހެންކަމުން، ދަށުން ބާބުގައި،
ރައީސަކަށް ކުރިމަތިލާ މީހެއްގެ އެންމެ ދުނިޔެ ބައިތުލް ކަށަވަރުކުރުން ބަޔާންކުރައި
ނަތީޖާގައި، ރައީސްކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރިމަތިލުމަށް 35 އަހަރު ފުރިފައިވާ ކަމުގެ
މިހާރުގެ، ޤާނޫނު އަސާސީ އުފެދުމާއި ލިބިދިފައިވާ ބައެއްޗެހި. ތަރިވެގެން ވަކި އުމުރެއް
ނެތެވެ. ބޭނުމިއްޔަ 62 ވަނަ މާއްދާއިން އެ ބައެއް ކަށަވަރުކުރެވޭ އެވެ. ވީއިރު، މިފަދަ
ހަރަކާތްތަކުގައި އިސްލާމްދީނުގެ ސަރަޙައްދުން، 62 ވަނަ މާއްދާގައި ކުރެވިދާނެ ނުވަތަ އަސާސީ
ބައެއް ޙައްޤުތައް އިސްލާމީ ގޮތުގައިވާ ބެލުމުގެ ޙައްޤު އެބަހުރެވެ.

މިކަމުން ވަރަށް ސާފުކޮށް ބަލަހައްޓައިދީފި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 69 ވަނަ މާއްދާއިންނެވެ. އެ
މާއްދާގައިވާ ގޮތުން، އެއްވެސް ބައެއްގެ ނުވަތަ މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤުތައް ލިބިގެންވާ
އަމަލެއް ކުރުމުގެ، ނުވަތަ އެފަދަ އަމަލެއްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ބައެއް އެއްވެސް މީހަކު ނުވަތަ
ޖަމާޢަތަކުން ނުވަތަ ދައުލަތަކުން ލިބިގެންވާ ޙައްޤަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނޭ އެއްވެސް
މާއްދާއެއް މާނަކުރުން ނުވަތަ ތަރުޖަމާކުރެވޭނެ ނުވާނެއެވެ. މިތަނުގައި "ދައުލަތް" ގެ ތެރޭގައި،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސްވެސް ހިމެނެއެވެ. މަޖިލީހުންވެސް މާނަކުރުމުގައި މިފަދައިން
ތަބާވާންޖެހޭ ކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، 262 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ގައި، ދަށުން
ބާބުގައި ހިމެނޭ "މާއްދާއެއް" އުވާލުން، 62 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން،
ކަށަވަރުކޮށްދޭން ނިންމާ އުމުރަށްވުރެ 35 އަހަރުން މަތީގެ ޢުމުރު މިހާރު ކުރިމަތިލުމަށް
ލިބޭ ބައެއްގެ، ދަށުން ބާބުގައި ހިމެނޭ ބައެއްގެ ކަމުގައި ނުވާނެ ނުވަތަ ހުއްދައެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެ
އެވެ.

އެންމެ ބޮޑު މައުސޫލަކީ، ތަބްސީރުކުރުމުގެ ކުރިން އާންމު ފާޅުގައި ނަގަން ޖެހޭނީކަން ނުވަތަ ދޫންކޮށްލެއް ނޫނެވެ. ޤުރުއާނީދަރުސްތަކުން މުޅިން ނުކުތާއަކީ، ޤުރުއާނުއަސާސީގެ ހަމަތަކުން ބަލާއިރު، ދުސްތޫރީގޮތުން ޝަރުޢީދާއިރާގެ ކުރިމަތިލާނޭ ބޭނުމެވެ.

ދެން ބަލާލާނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއަށެވެ. މި މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން ބާރުވެރި ހިމެނޭ ކޮންމެ ޙައްޤެއް އަދި މިނިވަންކަމެއް މާނަކުރަންޖެހެނީ، އިންސާނީ ޝަރަފާއި ހަމަހަމަކަމާއި މިނިވަންކަންކަމަށް ބިނާކޮށް އުފެދިފައިވާ، ހުޅުވިގެންވާ ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުތަކުން ޤަބޫލުކުރާ އުސޫލުތަކާ ނެގެހެއްޓޭން ގޮތަކަށެވެ. އަދި ދިފާޢީހާލަތުގައި ބައިވެރިވުމާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނާއި މުޢާހަދާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަން ޖެހޭ އެވެ.

މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި އޮންނަނީ ކިހިނެއް؟

މިސާލު ގޮތުން މާނަކުރަން ބަލާއިރު، ދުނިޔޭގެ ދިމިޤްރާޠީ ގިނަ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ކަންކުރާ އުސޫލަކީ، ރައީސުކަމަށް ކުރިމަތިލާފަރާތް އެންމެ ދަށް އުމުރަކީ ކަނޑައެޅުމެވެ. ދާއިރާގެން ވަކި އުމުރެއް ކަނޑައަޅާފައި ހުރެއެވެ. މިސާލަކަށް ބަލާއިރު، ރާއްޖޭއާ، ރައީސުކަމަށް ނުވަތަ ބޮޑުވެރިކަމުގެ ކުރިމަތިލާފަރާތް އެންމެ ދަށް އުމުރަކީ 35 އަހަރުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤައުމުތަކުގެ ތެރޭގައި، އިންޑިއާ، ބްރެޒިލް، އޮސްޓްރޭލިއާ، އިންޑޮނޭޝިއާ އަދި އެމެރިކާ ހިމެނެ އެވެ.

އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރުމުން ރައީސުކަމަށް ނުވަތަ ވަޒީރުކަމަށް ކުރިމަތިލެވޭ ޤައުމުތަކުގެ ތެރޭގައި، އޮސްޓްރޭލިޔާ، ޖެރުމަނީ، ނެދަރލޭންޑްސް ސައުތު އެފްރިކާ އަދި ނޯވޭ ހިމެނެ އެވެ. އެސްޓޯނިއާ އާއި ޗެކްރިޕަބްލިކުގައި 40 އަހަރެވެ. އެންމެ ފުރަގަހަކަށް އެއް ޤައުމަކީ އިޓަލީ އެވެ. އިޓަލީގައި ރައީސުކަމަށް ކުރިމަތިލެވޭނީ 50 އަހަރު ފުރުމުންނެވެ. އެންމެ ދަށް އުމުރު ކަނޑައެޅުމުގައި، ޤައުމުތަކުގެ ދެމެދުގައި ތަފާތުތަކެއް ހުރިނަމަވެސް، ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި، ދާއިރާގެން ވަކި އުމުރެއް ކަނޑައަޅާފައި ހުރެއެވެ.

މިގޮތުން ވިސްނާއިރު، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ އަލީގައި، ތޮރިވެގެން ވަކި އުމުރެއްގެ މީހަކަށް ކުރިމަތިލެވޭނެ ގޮތަށް ކަނޑައެޅުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުނުވާ އިސްތިސްނާއެއް ކަމުގައި ބެލިދާނެއެވެ. އެމާއްދާގެ ދެވަނަ ނުކުތާގައިވާ، ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކުން ބަލާއިރު، ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސިޔާސީ އަދި މަދަނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާ (އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރު) ގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައިވެސް ބައިނަލްއަޤުވާމީވެސް، މަޤުބޫލުކުރެވޭ ކުރިމަތިލުމުގެ ޙައްޤު ގައިދުކުރުމުގައި، "އަންރީޒަނަބަލް ރިސްޓްރިކްޝަންސް" (މަޤުބޫލުނުވާ ގައިދުކުރުންތަކެއް) ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެއެވެ. މިފަދަ ގައިދުކުރުންތަކާއި، ހަމައެކަނި އާދައާއިޚިލާފު ބާރުތަކެއް ކުރިމަތިވެގެން، ދިރިއުޅުމާ ނިޒާމުތަކުން އިސްތިސްނާވާނެގޮތަށް އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ގެންދާ ގައިދުކުރުންތަކެއް ކަމަށްވާށެވެ.

މިގޮތުގެމަތިން، ބޭރު ޤައުމުތަކުގައި އޮންނަގޮތުން ބަލައި، މުއައްސަސާތަކުން ސިޔާސީ ބަލާފައިވާނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ކޮމިޝަން އެކި މަޤާމުތަކަށް އެކި ފަރާތް ކުރިމަތިލާ ކަމެކެވެ. މިގޮތުން، މިކަން އެންމެ ފުރަތަމަ ފެށުނީ ކުރިން ކޮންފަރެންސްގައި، ޕާޓީ ސަރުކާރުގެ މަޤާމަށް ޢަބްދުﷲ ޔާމީން އާއި، ޤާސިމް އިބްރާހީމް ކުރިމަތިލައްވާ ދައުރާތަކުގައެވެ. ރައީސް އިންތިޚާބުގެ ވޯޓު ކުރިމަތިލައްވައި، ސިޔާސީ ސަރުކާރުގެ ކުރީގެ ރައީސް، މަޖިލިސް ބާއްވާ މިއީ، މަޢުލޫމާތު ބޭއްވި މިސާލުތަކެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއިން، އިންސާނީ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އިސްތިޢުމާލު ކުރުމުގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައެޅޭނީ މިހާރުގެ ޤަވާޢިދުތަކުން ޤާނޫނު އަސާސީ ކަނޑައަޅާ ގޮތެވެ. މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންކަމަށް އިސްރާފު މިންވަރަކަށް އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭ. އެހެނީ، ބަހުސްކުރެވިދާނެ މިފަދަ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތަކާ ބައިގެ ކަމާމެދު ކަނޑައެޅިފައި، އެ މާއްދާގައި ބާރުއަޅާފައި "ޤާނޫނަކުން" ބަޔާންކުރެވިގެން ވާ ގޮތުގެ ނިޔާކަމުގެ އެއްކޮޅަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ހާސިލްކުރާ ބަހުރުވަ ކަމެއްގައިވާއިރު، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއިން ލާޒިމްކުރާ މިންގަނޑުން ވަޒަންކުރުމުން، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބާރުއަޅާ ކަންކަން ފުރިހަމަ ވާނީއެވެ

އެވެ. ޤާނޫނު އަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބާރުންޓަކައިވެސް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ދިމިޤްރާޠީ އެހެން ޤަޟާއީ ނިޒާމް ތަރުތީބުކޮށްފައިވާ އިސްތިމްރާރުވެރިވާ އުސޫލުތަކެވެ. ”ޤާނޫނު“ އަކީ ކޮބައިކަން 274 ވަނަ މާއްދާގައި މާނަކޮށްދީފައިވާއިރު، ޤާނޫނުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނު އަސާސީވެސް ހިމެނެން އެވެ.

އިންޑިއާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެ ޤައުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެވުން އިސްލާހެއް ހައިދުރުސްޓްރިކަމަށް ފުރަތަމަ ނިންމީ މައްސަލަ ކަމުގައިވާ، ގޯލަކްނާތް (1967) ވ. ސްޓޭޓްގައި، މިބައްސަރުކަރީޒްމަން ”ޤާނޫނު“ ގެ މާނައިގައި ”ޤާނޫނު އަސާސީ“ މާނަކުރިކަމުން، 1973 ގައި އެ ޤައުމުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންވެސް ކޭސަވަނަންދަ ބާރަތީ (1973) ވ. ސްޓޭޓްގައި ބޭރުލެވިފައި ނިންމާފަ އެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނު އަސާސީއަން ގެނެވޭ އިސްލާހެއް، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާއި، 63 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ”ޤާނޫނު“ ގެ މާނައިގެ ބެލެން ޖެހޭ ނުވެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގައި ހުރި ގައިޑްލައިންތަކާއި އެފަދަ އިސްލާހު ބާތިލްކުރުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދޭ ބާރު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރާއި ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ ފަރާތެވެ. ޤާނޫނު އަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ޤާނޫނު ހެދުމުގެ އެންމެހައި ބާރުތައް ލިބިގެންވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށެވެ. އަދި، އެ މާއްދާގެ (ށ) އިން ބާރުތަކާ ޤާނޫނުތަކަށް ހެދުމާއި، އުވާލުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) އިންނާއި 261 ވަނަ މާއްދާއިން ޤާނޫނު އަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބާރުވެސް ލިބިގެންވެއެވެ. މި އިޚްތިޔާރުތަކުން ދޫރަކަންދިނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ލިބިގެންވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ ބާރު ކަމާއި، އެކަމީ ޤާނޫނުއަސާސީ އުވާލުމާއި، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއެއް އުފައްދާ ބާރުތަކުގެ ބާރެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ލިބިގެން ނުވާ

ކަމުގައެވެ. މިއީ، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ފަސޭހަކަން އިސްލާހުކުރެވޭ ގޮތަށް ދިމިޤްރާޠީ ނިޒާމް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކަށް ގައިޑެއް ކަމަށް ދުސްތޫރީ ޤާނޫނުގެ ފަޤީހުން ވިދާޅުވެއެވެ.

ޤާނޫނުތަކާއި، ޤާނޫނުތަކަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތަކުގެ ޤާނޫނީ ޖާއިޒުކަން ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ބާރު ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 އާއި 144 ވަނަ މާއްދާއިން ބެލުމުން އެނގޭ އެވެ. ނަމަވެސް ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތައް (ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބައެއް) ޣައިރުދުސްތޫރީކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު ސުޕްރީމްކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި ބަޔާންކޮށްދީފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ، މިފަދަ ކަމަކާގުޅޭ ޤަޟާއީ ނިންމުމެއްވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ރުޖޫޢަވާން ޖެހުނީ، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އެހެން ޤާނޫނީ ނިޒާމްތަކުގައި ކަންކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކަށެވެ. މިގޮތުން ބަލާއިރު، ކުރިއަރާފައިވާ ޤައުމުތަކުގެ ސިޔާސީ ނިޒާމުތަކުގައި "ހަނދާންކުރުން" މިއަށް، އެބާރު ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިގެން ވާކަމެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުތައް ވަކިކޮށް އިން ކަނޑައަޅައިދީފައި އޮތްނަމަވެސް، އެ ބާރުތަކާއި އިންސާފް ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރާނަމަ، ކޯޓުތަކުން އެކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް، ދުސްތޫރީ ޤާނޫނު ބަލަހައްޓަވައި އުސޫލެކެވެ. މިސާލަކަށް، ބްރިޓިޝް ސުޕްރީމް ކޯޓުން، ދުބާރާއްމަވަރު ފަހުމީ ހަސަން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު ދައުވާ ކުރި މައްސަލައިގައިވެސް، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) (މަޖިލީހުގެ އެއްވެސް ކަމެއްގެ ސަރަޙައްދު ބެލުމަކީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭން ކަމަކަށް ބަލާނުލާ މާއްދާ) ތަފްސީރު ކުރުމުގައި، އިންގްލަންޑުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރާޖާ ރާމް ޕާލް (2007) ވަސީލަތްތަކަން ބަލާލާފައި އެއީ، މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ ނިންމުމެއް ރިވިއު ކުރެވިދާނެކަމަށް ބާރުލިބިފައިނުވާ އެވެ. އަދި އެއީ، ޤާނޫނު މަޖިލީހުން ކުރުމުގައި ޖެހޭތީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުން، އެމެރިކާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން، މަރުބަރީ ވަރުސަސް މެޑިސަން (1803) ދުސްތޫރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އެ މަޙްކަމަށް (ޖުޑިޝަލް ރިވިއު) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންވެސް ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައެވެ. މިސާލަކަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/SC-C/02 އާއި، 2010/SC-C/23 އާއި، 2009/SC-A/13

ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ބަލައިގަނެ ތަޙްޤީޤު (އެޑްވައިސް) ކޮށްދެއްވެ އެވެ. މިގޮތުން، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަ އިސްލާޙްތައްވެސް، ޖުޑީޝަލް ރިވިއު ކުރުވޭނެކަމަށް ނިންމުންތައް ނިންމާފައިވެ އެވެ.

އެޓަރނީ ޖެނެރަލް (ދައުލަތުގެ ވަކީލު)

ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި (އެޓަރނީ ޖެނެރަލް – ބަދަލު ނިޒާމަކީ ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ދައުލަތުގެ ވަކީލު) އެއީވެސް ދައުލަތުގެ ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންކުރާ (އެކްސިކިއުޓިވް) އަދި ސަލްޠަނަތު (އިމްޕްލިމެންޓް) ވެސް (އިންޑިޕެންޑެންޓް ބޮޑީ) ބަހާލެވިފައިވާ ކަމެއް ނެތެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ ވަކީލު، އެދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ "ދަޢުވާ" ޖަލްސާތަކުގައި ތަމްސީލުކުރުމުގެ ޒިންމާ ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރެއެވެ. ދައުލަތުގެ ވަކީލު ބަހާލެވިފައިވާ ދުސްތޫރީ މަޤާމެއްގައި (ދުސްތޫރީ ޖެހުމުގެ ދެބައި)، އަދި ދައުލަތުގެ ހިތްވަރުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ރިޔާސީ ގޮތުގެ ނަމަވެސް، އަދި ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ދައުލަތުގެ ވަކީލު ބާރުތަކަށް ބަލާއިރު އެބަޔަށްވެސް. ދައުލަތުގެ އަސާސީ ގޮތުގައި ބަހާލެވިފައިވާ، ދައުލަތުގެ ވެރިކަމުގެ ނިޒާމުގެ ސަރުކާރާއި، ވެރިކަމާއި ހަމަޖެހުމަށް، ބޮޑެތި ވެރިކަމުގައި، ޤާނޫނީ ބަޔާނުގެ މިނިވަންކަމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިފަދަ މުސްތަޤިއްލު ބަޔަކު ކޮން ބާރެއް ތަޢާރަފްކޮށްފައި ނުވެއެވެ. ކިޔާފައިވާ ގޮތުގައި އެކި، 262 ގެ (ހ) ގައި ބާރުދިނުމުގެ ކަށަވަރުކޮށްދީފައި، 267 ގެ ދަށުން، ކޮމިޝަނަށް ބަޔަކު ބާރުގައި ރިޔާސީ ދޭހުން ދަށުވެރި ކުރުވޭ އެވެ. އަދި ކޮމިޝަނަށް، ރައްޔިތުންގެ އަސްލު ވަޒީފާ ރިޔާސީ ކުރެވިދާން ކަމަށް އެ ދައުލަތުގައިވެ އެވެ. މި ދައުލަތުގެ ނަގައިދާން އެއްގޮތް، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 4 ވަނަ ދައުލަތުގައި ބާރުތަކަށްވެފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސަތު އެކަށައެޅުމުގެ ގޮތުން، ރައްޔިތުން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ ކޮންމެ ގޮތަކަށްވެސް ޤާނޫނު އަސާސީ ރިޔާސީ ކުރުވިދާން ކަމެވެ. އެއްބަސްވުން، ކޮންމެ ދައުލަތެއްވެސް ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އެބައޮތް އެވެ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ދުސްތޫރީ ހަރަކާތް ބަލައިދޭ، ސޯޝަލް ލިބަރަލް ޕާޓީގެ ފަރާތުން 2008 ގައި ހުށަހެޅި ދުސްތޫރީ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޤަބޫލުކޮށްފައިވަނީ، ޤަވާއިދުތަކުގެ ހުއްޖަ މަޖިލިހަކީ މުޅި ޤާނޫނުއަސާސީ އުނިކުރު އުވާލި ހަރު ޤާނޫނު އަސާސީއެއް ހެދުމުގެ ބާރުވެސް އޮތް ޤައުމެއް ކަމުގައެވެ. މިހެން މިގޮތަށް މިޤާނޫނު ޤާނޫނު އަސާސީ މާނަކުރި ނަމަ، ތަޢުލީމުގެ ޙައްޤާއި، ދިރުމާއި، ބަޔަކަށް ޖަމާވުމާއި ހުރިހާ ކަންކަން، ޤާނޫނު އަސާސީގައި، މިކަންކަން ބަދަލު ނުކުރެވޭނެކަމަށް ފާހަގަ ބާރުންވަކިކުރުމާއި ނިޒާމާއި ފަދަ، ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޖިލިހުގެ ތިޔޮބާ، 84 މެންބަރުން ބޭނުންކުރުވައިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެންމެ ވެރިކަން ނުކުރެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫޙަށް ނުފެތޭ އެކަންކަން ބަދަލުކުރެވިދާނެ ހެއްޔެވެ؟

މިކަމުގައި، ރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހަވާލާދީފައިވާ އިންޑިއާގެ ރާޖާ ރާމް ޕާލް (2007) ޤަޟިއްޔާގައި ބަލައިގަތްފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި އިސްތިސްނާއީ ޝަރުތުތަކުގައިވާ މަބާދީތަކަށް ބަލައިލުން މުހިންމެވެ.

ކޭސަވަނަންދަ ބާރަތީ (1973) ޤަޟިއްޔާގައި، "ބޭސިކް ސްޓްރަކްޗަރ ޑޮކްޓްރިން" (އަސާސީ އޮނިގަނޑުގެ މަބާދިއު) ބަޔާނެއް، ފުރަތަމަ ފެށުނީ ޤާނޫނު އަސާސީއަށް ގެނައި އިސްލާހެއް ބާތިލު ކުރެއްވި އެވެ. އަސާސީ އޮނިގަނޑުގެ މަބާދިއު ބުނާގޮތުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ އޮނިގަނޑު، ނުވަތަ އެންމެ ބުނިޔާދީ (ބޭސިކް) ސިފަތައް (މިސާލަކަށް، ދިމިޤްރާޠީ ދީން، ޤާނޫނީ ބާރު، ފެޑެރަލް ހިންގުމުގެ ނިޒާމު، ޤައުމީ ދިދަ، ސަރުކާރު ނުވަތަ ޤައުމުގެ އިންސާފުކުރުމުގެ ބާރު މުސްތަޤިއްލުވުން) ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ޕާލިމެންޓަކަށް ނެތެވެ. ފަހުން ގެނައި ތިބެގެން ނުވަތަކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވުނެވެ. އިންޑިއާގެ ޤާނޫނު އަސާސީއަށް ގެނައި 42 ވަނަ އިސްލާހުގައި، އެ އިސްލާހުގެ ދުސްތޫރީ ހައިސިއްޔަތު (ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ރިވިއު) ބެލުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެން ނުވާކަމަށް ބަޔާންކުރުމުން، އެ ގާނޫނުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންވެސް، މިނަރވާ މިލްސް (1980) ޤަޟިއްޔާގައި، އެހެން ބަޔާންނުކުރެވޭނެ ކަމަށާއި، އެކަން އެގޮތަށް ކުރުމަކީ، ގާނޫނުގެ ވެރިކަން (ރޫލް އޮފް ލޯ) އާއި، ބާރުތައް ވަކިކުރުމާއި، ގާނޫނުއަސާސީގެ މަތިވެރިކަން (ސުޕްރިމަސީ އޮފް ދަ ކޮންސްޓިޓިއުޝަން) ހިމެނޭކަމާއި އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު

އިސްލާމްދީން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ އިސްލާމްދީން ބާރުލީ ކޮށްފަ އެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންވެސް، މިދެންނެވި މަބާދިއަށް ހިމާޔަތްދެއްވުމުގެ ގޮތުން އެކަން މަސްއޫލިއްޔަތެއްގައި އެބަޓަކަތަކީ އެ މަބާދިއަށް ބަރާބަރުގަނޑު އެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގައި ސިޔާސީ ބައެއް ބަދަލުކޮށްފައިނުވާ ޝަރުޠުތަށް، ދުސްތޫރީ ބައެއް ގޮތްތައް، ދުސްތޫރީ ޤާނޫނުގެ ވަރަށް އަސާސީ އަދި ދުސްތޫރީ ޤާނޫނީ ދީނީ (ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޝަރުޢީ) އުސޫލުތަކެވެ. އެ އުސޫލުތަކާއި، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ގޮތްވާ ފަރާތްތަކުގެ ޢަމަލުތަކެއްވެސް، އެ އުސޫލުތަކަކީ ބަވާނީ އުސޫލުތަކެވެ. އާދައިގެ މާއްދާތަކާ، މި ދިނުން އުސޫލުތަކާ ހިފެހެއްޓުމަށް، އެއީ ބާރުގެ މާއްދާތަކުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތެއް އެވެ. ޤަވާއިދުގެ ފުރަހަތް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ކޯޓް އެއް ގެ ބަހާއިރު ގައި މި މަސްއޫލިއްޔަތު ބާރުގައި ގެނެއްވި އެވެ. އިންތިޚާބުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުންވެސް އަސާސީ އޮނިގަނޑުގެ މަބާދިއާ ގެ ވިސްނުން ގެންގުޅުމުން، ޤަވާއިދުގެ މި މަސްއޫލިއްޔަތު އެވެ.

މިކަންކަން ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 އާއި 145 ގެ (ނ) އިން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާއާއި އެއްގޮތްވާ ގުޅުންހުރި މާއްދާތަކަށް ރަނގަޅު، މިހާރު ހުރަހެއްނުވާގޮތަށް ގޮތް އިސްލާމްދީން އެއިރުދުސްތޫރީ ކަމަކަށް ނިންމުމުގެ ބާރު އޮތް ބަދަހިކަމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

ބޭރުގެ ހަމަތަކުން ބަލާއިރު

ޤާނޫނުއަސާސީއާ ބޭނުންގެތަކަށް ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހަމައިންސާނީ މަޖިލިހަށްވެސް ލިބިގެން ނުވާކަމަކަށް ބޭރުގެ ހަމަތަކުން ބަލާއިރުވެސް ބޭނުމިހާރު ނުކުތާއެއް އެބައޮތެވެ. މިސާލަކަށް، ހައްލުމިވެރި މަޢާލުމާތު ބޭނުންތެރިކަމާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 4 ވަނަ މާއްދާ (ހައްލުމިވެރި ސިޔާދަތު) ފަދަ އިސްލާމްދީނުގެ ނަމަ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްވެސް ބާރެއް ޢަމަލުކުރަން

ނުބެލެއެވެ. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ ބާރު ކެނޑިނޭގޮތަކަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި 84 މެންބަރުން ބޭނުންފުޅުވާއިރަށް، މިރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމް އެއްކޮށްމުޅިން ޕާލިމެންޓަރީ ބައެއްގެ ހަމަޖެހުން ބަލާއިރު ފެށިގެން ނުކުރެވެ އެވެ. އަދި، އެހެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބާރު ނުބަލާ، އަސާސީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ތަޢުލީމީ ހޭލުންތެރިކަން ބަޔާން ކުރުމަކީ ސީދާ ގޮތުން ޤާނޫނީ ތަރުތީބުން ތަޢާރުފް ކުރެވިފައިވާ ގޮތަކީ ނަފްސާނީ ފާލަ އެވެ.

އިންޑިއާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ބޭސިކްސްޓްރަކްޗަރ ޑޮކްޓްރިން ކޮބާ؟

މި ތިއަރީގައި އިންޑިއާގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގެނައިން ހަމަޖެހިފައިވާ ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤާނޫނުއަސާސީތަކުގައި އެކަން އިންޑިއާގައި ކުރާގޮތަކަށް ނުކުރާތީއެވެ. އެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ބޭސިކް ސްޓްރަކްޗަރ، ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބޭސިކްސްޓްރަކްޗަރާ އިންޑިއާގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނާއި، އެކޮންސްޓިޓިއުޝަނުގައި އުސޫލުތަކަށް ބަލައިގަނެފައި ވާނީ އެވެ.

އިތުރު ދެކެން ނުކުތާއެއް.

މި އިސްލާހުގެ ބޭނުމަކީ، ޖުމްހޫރިއްޔަތު ފުރިހަމަ ފަރަގުލޮކޮތުން ކަމަށް ބަލާ ނަމަވެސް، އެދުން ސިޔާސީ، ޖުމްހޫރިއްޔާތުގައި ބަލާ ޢުމުރު (18 އަހަރާއި 35 އަހަރާ ދެމެދު) މަސައްކަތް ދިރުމުން (ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދަރަޖަ ގެއްލިދިޔުން) ކުރިމަތިވެފައިވާ ބޮޑެތި، އެކަން އިސްލާމްދީނުގެ ހަނދާނުގޮތައި، އެންމެ ބޮޑު ފުރުސަތު ކަނޑައެޅުމަށް އިސްލާމް ހަޅުތަކަށް ވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްލާމްދީން ރަސޫލުކަން ބާރުލާ މަޤްބޫލު ސިޔާސީ ފުރުޞަތުން ބާރުލާ ހަސަނަތް ފުރުޞަތުން ގެއްލި ބަލައިގަނެވޭ ނުވާނެ އެވެ.

އެހެން ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުތަކުގައިވެސް، މިކަމުގައި ޒުވާނުންނަށް ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް އެކިއެކި ބަދަލުތަކެއް ކުރެވެ އެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެތަންތަންގައިވެސް ބޮޑަށް ދައުލަތަކީ، އުމުރުފުރާ ދަން ކުރާ ވާރަކަ އެވެ. ފަހަރުގައިވެސް، ކުރިމަތިލާފަރާތް ދޮރުވެގެން ކަނޑައެޅިފައެއް ނުކުރެވެ. މިސާލަކަށް، އެމެރިކާގައި 1988 ގައި ރޮނާލްޑް ރީގަން ރިޔާސީ ދައުރު ނިންމަވައިދިޔައީ، އުމުރުން ފުރިހަމަވެގެން 77 އަހަރެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ގިނަ ބަޔަކު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި، އެއީ އެމެރިކާގެ އެންމެ ކާމިޔާބު އެއް ރައީސެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމަށް ކުރިމަތިލާ މީހެއްގެ އުމުރު ކަނޑައެޅުމަކީ، ކުރިންވެސް ބަހާސްކުރި ފަދައިން މަޖިލީހުގައި ބަހާސްކުރެވުނު ހަމަތަކުން ބަލާއިރު، ކުރެވުނު ކަމެއް ނުކުރެވެ. މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، އުމުރު 65 އަހަރަށް ހަދުމުގައި މަޖުބޫރު ސަބަބުތަކެއް އޮތްކަމަކަށް ނުބެލެވެއެވެ. ފާހަގަކޮށްލަން ޖެހޭ ކަމަކީ، ރައީސްކަމަށް ކުރިމަތިލާފަރާ މީހާގެ ޝަރުޠު ފަދަ މުހިންމު ކަމެއް ފަސޭހައިން ބަދަލުކުރެވޭނަމަ، ވަކިވަކި ފަރުދުންނަށް އަމާޒުކޮށް ނުހަމަ ގޮތުގައި އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބާރު ބާރުލަމާނުގެ ޖަވާބުދާރީ އޮންނަނީ އެވެ. އެގޮ ސަބަބުން، ގާނޫނު އަސާސީގެ އަސާސީ އުސޫލެއް ނުވަތަ ސިފައެއް މުގުރާ، ދިމިޤްރާޠީ ތަރުތީބަށް ބެލެގެން ހިނގައިދާނޭ އެއްޗެކޭ އެވެ. އިސްލާހު ބާރުލަމާނަށް ... ގާނޫނުއަސާސީ އަސާސީ ... ކަމެވެ.

މި އުސޫލުތަކުން ބަލާއިރު، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް ކުރިމަތިލާ މީހެއްގެ ދޮށީ އުމުރު ކަނޑައެޅުމުގައި، ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުށަހަޅާފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އޮނިގަނޑާއި، ދައުލަތުގެ ދިރާ ގުޅުމުގެ ހުށަހަޅުއްވި އިސްލާހުތަކަކީ، އެއްގޮތަކަށްވެސް ދުސްތޫރީ ހަމަތަކުން ބަލާއިރު، ހުށަހެޅުނު އަދި ސިޔާސީ އިސްލާހުތަކަށް ނުނެތްކަން ބަހުސްކުރުން ޖާގައިބޮޑެވެ. އެހެނީ، ގާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ސިފަތަކާ ކުރެވޭނަމަ، އެ އިސްލާހުތަކަކީ، އޭގެ ޖަމާޢަތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ އަދި ބާރުތައް އިސްލާހު ތަކެތެވެ. މި މިންގަނޑުތަކުން ބަލާއިރު، އިސްތިޢުފާ ދިނުމާ ފަރާތަކަށް ރައީސްކަމަށް

ކުރިމަތިވެދާނެ ގޮތަށް ހުރަހަށް އިސްލާހުގެ ވެސް ދުސްތޫރީއަށް ކުރެވޭ އޮންނާނެކަމަށް ނުބެލެވޭ އެވެ.

މިއީ، މިކަމާގުޅޭގޮތުން، ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުރި ފާހަގަކުރެވޭ ބައެއް ނުކުތާތަކެވެ. މި ކަންކަމަށް ރިއާޔަތްކުރާއިރު، އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކީ ބަދަލުތަކެއް ހުށަހެޅުމާއި އިސްލާހަށް، މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ ހަމަތަކާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ހަމަތަކާބެހޭ ބަލައިރު، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބާރު ހިފާފައި އިސްލާހު ކުރަންވީ. އެހެން، 69 ވަނަ މާއްދާގެ ބާރަން ބަލައިރު، ކަންތައްތަކާ ކުރެވި މާނައަކުން މާނަކުރުމަކީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބާރެއް ނޫނެވެ. އެހެން އެކަން ކޮންގޮތެއްގެ ނުވާނެއެވެ. އަދި ދުސްތޫރީ ޖުޑީޝަރީ އިންސާފު ހޯދުމަކީ މިނިވަންކަމާ ބައްލަވައި، ދުސްތޫރީ ގޮތުން ތަފްސީރުކުރުން ކަމުގައިވެސް ނުވުން އެވެ.

އެހެންކަމުގައިވިޔަސް، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެވޭ ކޮންމެ އިސްލާހެއްވެސް ވާންވާނީ، ތަޢުޒީބީ ހަސްތަރަތަކަށް އެކަށީގެންވާ، ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބަދަލުކުރާއިރު ދުސްތޫރީ ނިޒާމަށް ގެއްލުންނުވާނެ ހެއްކެތަކުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތާއި މަބާދިއުތައް (މިނިވަންކަން ލިބިގެންވާ، އިސްލާމީ އުސޫލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވިފައިވާ، އަމިއްލަ ވެރިކަންހުރި، ދިމިޤްރާޠީ ޖުމްހޫރީ އަދި އުނިކަމެއް) ނެތިގެންވާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 8 ވަނަ މާއްދާއާއި، 268 ވަނަ މާއްދާއާއި، މަބާދިއު ސުލްތާނުގެ ދުސްތޫރީއަށް (ޕްރިންސިޕަލް އޮފް ސުޕްރިމަސީ އޮފް ދަ ކޮންސްޓިޓިއުޝަން) އާ ޚިލާފުނުވާ އިސްލާހަކަށެވެ.

ކޯޓުގެ ހުކުމަށް ރައްކާތެރިކުރުން

ޙުސްނުއް ސުޢޫދު*

“2013” 3 MLR 66

---

24 ޖުލައި 2014 ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އާންމު ކުރައްވާފައިވާ ކޯޓުގެ ހުކުމަށް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދަކީ އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގައި ފަނޑިޔާރުގެއަށް ލިބިގެންވާ ބާރަށް ގޮންޖެހުން ހުއްޓުވުމަށާއި، ފަނޑިޔާރުގެ އަމުރުތަކަށް ބޯލަނބުވުމަށާއި ފަނޑިޔާރުންނަށް ލިބެންޖެހޭ އިޙްތިރާމާއި ގަދަރު ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ހަދައިފައިވާ ގަވާއިދެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، އެ ގަވާއިދުގައި ގިނަގުނަ ދުސްތޫރީ މައްސަލަތަކެއް އުފެދެއެވެ. އެ ގަވާއިދުގައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ދައުލަތުގެ ތިން ގޮފީގެ ބާރުތަކުގެ އިމާބެހޭގޮތުންނާއި، ރައްޔިތުންނަށް ގާނޫނު އަސާސީން ދިފާޢުވާ ޙައްޤު ފުޅާކުރުމުގެ މިނިވަން ކަމުގެ ދާއިރާއާ ބެހޭ ގޮތުންނާއި، ގާނޫނު އަސާސީގައި ހިމެނޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ ހަނިކުރުވުން ގުޅޭ ގޮތުންނާއި، ޙައްޤުތަކުގެ ފިކުރާއި ޔަގީނުކަން ފަނޑިޔާރުން ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ މިންވަރާމެދު ބަހުސްކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކެއް އުފަންވެއެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހަދައިފައިވާ ކޯޓުގެ ހުކުމަށް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދުގައި ހިމެނިފައިވާ އަދި އެމަޢާމަލާ އެ ގަވާއިދު ބޭނުންކުރެވިފައިވާ މަފްހޫމަކީ އިންޑިޔާގެ ގާނޫނުގައި ބޭނުންކުރާ މަފްހޫމެއް ކަމުގައިވާ "ކޮންޓެމްޕްޓް އޮފް ކޯޓު" މި މަފްހޫމެވެ. އެހެންކަމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހަދައިފައިވާ ގަވާއިދުން އުފެދޭ ބަހުސްތަކާމެދު އެއްޗެއް

---

*އެލް.އެލް.ބީ.(އޮނަރޒް) (އައި.އައި.ޔޫ.އެމް)، އެލް.އެލް.އެމް (ކުއީންސްލޭންޑް)، ގާނޫނީ ވަކީލު، ސުޕްރީމް ކޯޓު އޮފް އިންގްލޭންޑް، ދިވެހިރާއްޖެ.

ދުސްތޫރުގެ ކުރިން މި މަޖުލީހުގައި އަލުގަނޑު ބަލާލާނީ އިނގިރޭސި ގާނޫނުގައި "ސްޓޭމްޕް އެކްޓް" މި ގަވާއިދު ފާސްކުރެވުނު ގޮތުގެ މައްސަލައެވެ.

އިނގިރޭސި ޕާލަމެންޓުގައި "ސްޓޭމްޕް އެކްޓް" ގެ މަޤުޞަދަކީ ފަރަންސޭސި ވިލާތުގެ 1765 ވަނަ އަހަރު ބިރިޓިޝް ކޮލޯނީތަކުން އާމްދަނީ އެއް ހޯދުމުގެ މަޤުޞަދުގައެވެ. މި ބޮޑުކުރުމުގައި ފަރަންސޭސި ވިލާތުގެ ކޮލޯނީތަކުން "ސްޓޭމްޕް އެކްޓް" ގެ ބަދަލު ފަރަންސޭސިންގެ ގޮތުގައި އިސްތިއުމާރު ދަރަޖައިގައި، ފަރަންސޭސިންގެ ބަދަލު ދުސްތޫރުތަކުގެ މަސައްކަތެއް ކޮށްފައިވާ ބަޔަކަށް ކުރަންވާނެ ބާރެވެ. ސަބަބަކީ، ފަރަންސޭސިންގެ ގަދަކަމާއި އިސްތިއުމާރުގެ ނުފޫޒު، ފަރަންސޭސިންގެ އަމުރަށް ބޯލަނބާނެ ބައިވަރު ނުފޫޒުތަކެވެ.

އިނގިރޭސިވިލާތުގައި ފުރަތަމަ ނިޒާމު ހިނގަމުންދިޔަ ޖަމާޢަތުގައި، ފަރަންސޭސިންގެ ގަދަކަމާއި ދުވަހުގެ ބާރު ފިޔަވައި އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ޢަސްކަރީންގެ ކިބައިންނެވެ. އަދިވެސް އިސްތިއުމާރީ ގޮތުގެ ނުފޫޒު އިސްލާ ފަރާތަކީ ޢަސްކަރީން ކަމަށްވާތީ، އަދި މިނަ ފަހަރު، މައްސަލަ ނިސްބަތް ފަރާތަކީ ޢަސްކަރީން ކަމަށް ވާނެއެވެ. ފަހުން، ޢަސްކަރީންގެ މަސައްކަތް ބޮޑުވީ ޢަސްކަރީންގެ ބާރުގެ މަސައްކަތްތަކެއް އޮޅުވާލި ފަރާތްތަކާ ހަމަހަމަކުރިއެވެ.
ޢަސްކަރީން ކުރަމުން ގެންދިޔަ އަދިވެ އިސްލާމީ ގައުމުތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރަން ހަމަހަމަކުރުން މިސްކިތުތަކަށް ހިފައި ފަރަންސޭސިންނެވެ. އެހެންކަމުން، ޢަސްކަރީންގެ ނިޒާމުގައި ފަރަންސޭސިން އަދިކަމާ މަސްއޫލިއްޔަތު، ޢަސްކަރީން އެކުނިބާ ހަމަހަމަކުރެވޭނެ ކުރުމާ ޢަސްކަރީންގެ މަސައްކަތެވެ. ފަރަންސޭސިން ކުރަނީ ޢަސްކަރީންގެ މަސައްކަތް ކަމަށްވީ، ޢަސްކަރީންނަށް މިސްކިތުން ބޮޑެތިބަލަދުވަސްތަކައި ޢަސްކަރީންނަށް ދިވެހިންނާ ގަދަކަމާއި ފަރަންސޭސިންނަށް ހައްލެއް ކަނޑައެޅުން ބާރުނަގައިފިއެވެ. ޢަސްކަރީން ނިޒާމުގައި ޢަސްކަރީންނަށް އެނގުނު މަސައްކަތް އަދި އެނގުނު ބާރުގަދަ ފަރާތެވެ. ވިލާތުގެ، ޢަސްކަރީން ފަދަ ހިތްވަރު ކުރެވޭ. އެކަށީގެން ހިންގަން އަދަބު ލިބުނެވެ.

ރަސްކަން ޑިމޮކްރަސީ އަކަށް ބަދަލުވެ ފަނޑިޔާރުންނާއި ރަސްގެފާނާ ދެމެދު އޮތް ގުޅުން ވަކިވުމުން، ފަނޑިޔާރުންގެ ހައިސިއްޔަތު ވަނީ ބަދަލު ވެފައެވެ. ޑިމޮކްރަސީއެއްގައި އެންމެ މަތިވެރި އަދި އެންމެ ބާރުގަދަ ފަރާތަކީ ރައްޔިތުންނެވެ. ދައުލަތުގެ އެންމެހާ މުއައްސަސާތަކާއި ފަނޑިޔާރުންނަކީ ރައްޔިތުންގެ ހާދިމުންނެވެ. މިއަކީ އިނގިރޭސި ގާނޫނުގައިވެސް މިހާރު ގަބޫލުކުރެވިފައިވާ ގޮތެވެ.

ލޯޑް ސެލްމަން (Lord Salmon) Attorney General v British Broadcasting Corporation "1981" AC 303 ގައި ވިދާޅުވެފައިވަނީ ކޮންޓެމްޕްޓް އޮފް ކޯޓް މި އިބާރާތުގައި ބުނާ އަސާސީ އޮބްޖެކްޓިވް، އިބާރާތް މި އޮންނަ ގޮތުން އެޕްލިކޭޝަން އަދާކުރުމަށެވެ. މި އިބާރާތުގެ ހަގީގީ މަގްސަދަކީ ކޮންޓެމްޕްޓް ކޯޓު ހިމާޔަތް ކުރުމެއް ނޫނެވެ. މިގެ މަގްސަދަކީ އަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުން ހިމާޔަތްކުރުމެވެ. އަދުލު އިންސާފަކީ ވަރަށް ފާގަތިކަމާއި ހަރުދަނާކަމާއި މުޖުތަމަޢުގެ ދިރިއުޅުމުގައި ބޭނުންވާ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދުލު އިންސާފުގެ ބާރުވެރިކަމާއި އެހެން މުޖުތަމަޢުގެ ކަންކަމާއި ބެހޭ ގޮތުން ޖެހުނީއެވެ.

ލޯޑް ޑެނިންގް (Lord Denning) R v Commissioner of Police "1968" 2 QB 150 ގައި ވިދާޅުވެފައިވަނީ؛

> "އަހަރެން އެންމެ ފުރަތަމަ ހަމަގައިމުވެސް ބުނަން، އަހަރުމެންގެ އަމިއްލަ ޤަދަރާއި އިޙްތިރާމް ހިފެހެއްޓުމަށް އަހަރުމެން މިބާރުގެ ބޭނުމެއް ނުކުރާނަމެވެ. އަހަރުމެންނާ ދެކޮޅަށް ވާހަކަ ދައްކާ މީހުން ހަމަހިމޭން ކުރަންވެސް އަހަރުމެން މިބާރުގެ ބޭނުމެއް ނުކުރާނަމެވެ. ފާޑުކިޔުމަކަށް އަހަރުމެން ބިރެއް ނުގަންނަމެވެ. އަދި އަހަރުމެން އެކަމަށް ދެކޮޅެއްވެސް ނުހަދަމުއެވެ. ސަބަބަކީ، އެކަމާ ގުޅިގެން އަސަރުކުރާ އެއްޗަކީ ހުރިހާ ފާޑުކިޔުމުގެ މިނިވަންކަން ކަމަށްވާތީއެވެ. އަހަރުމެންނަށް ފާޑުކިޔާ މީހުންނަށް އަހަރުމެން ބުނަން އޮތީ، އަހަރުމެން އަދާކުރާ ވަޒީފާގެ ބާވަތުން، އަމިއްލަ ފާޑުކިޔުންތަކަށް ރައްދުދިނުމަކީ އަހަރުމެންނަށް ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫންކަން ހަނދާނުގައި ބަހައްޓުމަށެވެ. ފަހެ، އާންމުކޮށް ހިނގާ ޒާތުގެ ތަފާތު ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ވިޔަސް އަހަރުމެންގެ މަސައްކަތަށް ހުށަހެޅޭނެ ގޮތެއް ނޫނެވެ. އަހަރުމެންގެ ހަމައެކަނި ދިފާޢަކީ އަހަރުމެންގެ އަމަލުތަކެވެ. ސީދާކަން ބަހައްޓުމެވެ."

ބައެއް ފަހަރު ސިޔާސީތަރައް ހުންނަ ފަނޑިޔާރަކަށްވެސް އެއްވެސް އަސާސެއްނެތި ފާޑުކިޔުއްވޭ. އެބާރުތަކުގައި އެންމެ ބޮޑުވެރި ގޯތަކީ، ފަނޑިޔާރުން އެކަމާ އަޅާނުލުމެވެ. އަދި އެފާޑުކިޔުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކީ ކަނޑައެޅޭ ފާޑުކިޔުމަށްނަމަ، އެފާޑުކިޔުމަކީ ބަލައިގަތުމެވެ. އަސާސެއްނެތް ފާޑުކިޔުމުގެ އެއްވެސް އުނދަގޫލުން ނުވަތަ ބޮޑާލުވުން ފާޑުކިޔުންތައް ވަރުގަދަ ފަދަ ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ރިބައިގައި ހުންނަން ޖެހޭނެއެވެ.

އެއްފަހަރަކު އިނގިރޭސި ޝޫރާއެއްގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގައި ލިޔުއްވެވި އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ހައުސް އޮފް ލޯޑްސް (House of Lords) އިން ނިންމި ގަޟިއްޔާއެއް ކަމުގައިވާ "ސްޕައިކެޗަރ" ގަޟިއްޔާ Attorney General v Guardian Newspapers Ltd· “1987” 3 ALL ER 316 ނިންމި ފަނޑިޔާރުންނަކީ "ބްރިޖް" ކަމަށެވެ.

އެގަޟިއްޔާ ނިންމި ފަނޑިޔާރުންގެ ތެރޭގައި ހިޔާލުތަފާތުވަޑައިގެންނެވި ލޯޑް ބްރިޖްގެ ބަސްފުޅުން، އެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ކަރުދާސް ރާއްޖެއިން ނެރެވުމީ ރިޢާޔަތްކުރެވޭ ހިނގުމެއްގެ ސިފައެއް، އެފަނޑިޔާރު ހިންގުމުގެ ބާރުތަކަށް ވިސްނުމެއް، "އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ފަނޑިޔާރުން އެހެންގޮތަކަށް ޗާޓު ފުރިހަމަސިފަތަކުން ބަލަން ސަރުކާރަށް ނުފޯރާނެކަމެވެ. އެފަނޑިޔާރު މަޤާމުގެ އެފަނޑިޔާރުން ވަކިފަރާތްތަކުން ނަފުސް، އެހެންމީހުންނަށް ފެންނަގޮތަކީ ހަމަނުޖެހުމުގެ ބަސްތައް އެފަނޑިޔާރުކަން ދިނުމުގެ ފުރުޞަތެވެ."

އިނގިރޭސިވިލާތުގެ އެހެން ގަޟިއްޔާއެއް ކަމަށްވާ Balogh v Crown Court at Albon “1975” AC 373 ގައި

ލޯޑް ޑެނިންގ ފަނޑިޔާރު ވިދާޅުވެފައިވަނީ؛

"ޖަލަށް ހިނގުމަށްފަހު ދެއްކޭ ކަލޭ އަމިއްލައަށް. ކަލޭ
އަމިއްލައަށް ހަމަކޮށްގެން ހިނގާފައިވާ ކަމެއްތޯ؟"

އެހެން ބަހަކުން ފަނޑިޔާރު ހިތްހަމަޖެހިލައްވާ. ނަމަވެސް އެއްވެސް ފާހަގަކޮށް ނުވެއެވެ.

ދެން، މި މަޖުމޫނުގައި މި ބަހުސްކުރީ ގަވާއިދުގައިވާ ކަންކަމާގުޅޭގޮތުން އުފެދޭ ބައެއް ދުސްތޫރީ ބަހުސްތަކުގެ މައްޗަށެވެ.

ކޯޓް ކަނޑައެޅުން

ގާނޫނު އަސާސީ ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ހަމަތަކުން ބަލާއިރު، ވަކި އަމަލަކީ "ކޯޓުގެ" ކަމަށް ކަނޑައަޅަންވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހެއްޔާ ގާނޫނުހަދާބާރުންނެވެ. އަދި "ކޯޓް" ކަނޑައަޅާ ގާނޫނުގައި އުސޫލުން ދޫކޮށް އަދަބުވެސް ބަޔާންކޮށްފައި އިންސާނުންނާ ކަމަށް ގާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[1] ކޯޓުގެ ދައުރަކީ އެ ކޯޓު ކުރިކަމަށް ބޭނުންތަކާ ދިރާސާ އުސޫލުތަކަކީ ސިޔާސީ ބާރުތަކުގެ ތަފާތުކޮށްދީ، އެ މިނޭ ކޯޓު ކުރިޔަކަށް ސިޔާސީ ނަމަ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އުސޫލަކީ ކަނޑައެޅުމެވެ. ބާރުތައް ވަކިކުރެވިފައިވާ ސިޔާސީ ނިޒާމެއްގެ މައްޗަށް ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނު އަސާސީގެ ހަމަތަކަށް ބަލާއިރު ގާނޫނު ހެދުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަޒީފާއެކެވެ. ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތުގެ ތަފާތުގައި ގާނޫނު ހެދުން ހިންގުމެއް ނޫނެވެ. ގާނޫނު ހެދުމުގެ ވަޒީފާ ކޯޓުތަކުން އަދާކުރާނަމަ، އެކަން ވެގެންދާނީ ދައުލަތުގެ ބާރުތައް ވަކިކުރުމުގެ މަބްދައާ ޚިލާފަށް ކަމަށްވާނެއެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުން، 24 ޖުލައި 2014 ދުވަހު އާންމު ކުރައްވާފައިވާ ކޯޓުގެ ހުކުމުގައި ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުން އެ ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާބެހޭ ގޮތުން ކޯޓު ދެކޭގައި ނުވަތަ ކޯޓުން ބޭނުމުގައި ފެނިއްޖެކަމަށް ނުވަތަ ކޯޓަށް ހައްދުފާހަގަކޮށް ދެކޭތީ ބުނެފިނަމަ ނުވަތަ އެހެންނަމަ ފިޔަވައިނަމަ ނުވަތަ އިސްތިސްނާއެއް ކޮށްފިނަމަ ނުވަތަ ހަރަކާތެއް ކޮށްފިނަމަ އެއީ ކޯޓުގެ ހުކުމުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ އަމަލެއްކަމަށްވާނެއެވެ. އަދި އެ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ކޯޓުގެ ހުކުމަކީ ކަނޑައެޅުމުގެ ކޮންމެ އަމަލެއް ކުށެކެވެ.

---

[1] ގާނޫނު އަސާސީގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 61 (ނ)

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހައްގު

ސުޕްރީމް ކޯޓުން، 24 ޖުލައި 2014 ދުވަހު އާންމު ކުރައްވާފައިވާ ކޯޓުގެ ހުކުމަކީ ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު ބާނާ ގޮތުން ކޯޓުގެ ހުކުމަކީ ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން މިހާރު ކޮށްފިއްޖެ ނަމަ އެ ހުކުމަކީ ގަވާއިދުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުން ވަރަށް ނާދިރު ހާލަތްތަކުގައި މެނުވީ އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން

ސުޕްރީމް ކޯޓުން، 24 ޖުލައި 2014 ދުވަހު އާންމު ކުރައްވާފައިވާ ކޯޓުގެ ހުކުމަކީ ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި، ހިއުމަންރައިޓްސް ޝަރީޢަތްތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ބެލުން ހާމަކޮށްދިނުމަކީ މަނާކަމެއް ކަމަށް ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. ހިއުމަންރައިޓްސް ޝަރީޢަތްތަކާބެހޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގައި މި ގަވާއިދުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންވަރަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގޮތްތަކެއް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސިފަތަކެއްކަމުގައެވެ. ސަރަހައްދީ، ނޭޝަނަލް ކުރުމުގެ މިންވަރަކާއި ޒިންމާދާރުކުރުމުގެ މިންވަރު ކަމަށް ގޮތުން އަސާސީގައި ވަރަށް ގާއިމު އިސްކަމެއް ދީފައިވާ ހައްގުތަކަކީ ކަނޑައަޅާފައެވެ.

މި ގަވާއިދުގައި ހިމެނޭ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމަކީ ގާނޫނު އަސާސީގައިވާ ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްގުތަކާއި މިންވަރާ ގުޅުން ހުރި ކަންކަމަށްވާތީ، މި ގަވާއިދުގައިވާ ކަންކަމަކީ ހެދިފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ނުވަތަ އެކަންކަމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހަދާ ޤާނޫނުތަކުން އަމަލުކުރާ ކުރަނޑުގައި ކަންކަމުގެ ބައްޓަންކުރެވިދާނެއެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މި ގަވާއިދަށް ބަލައިލާއިރު މި ގަވާއިދުގައިވާ ގިނަ ކަންކަމަކީ ސީދާ ނުހުން އަދި ތަފާތު ގިނަ ގޮތްގޮތަށް މާނަކުރެވިދާނެ ކަންކަން ކަމުގައިވާތީވެ، މި ގަވާއިދަކީ ގާނޫނީ ހަމައަކަށް ފެތިގެންވާ ބޭނުންކުރެވިދާނެ އުސޫލެކެވެ.

ކޮންޓެކްސްޓް އޮތް ކުރީގެ ބަދަލު ފަރަން ފުރުވާތިރިކަމާއި ހިލްމަތިރިކަމާއިކާ ބާރުނުކުރަނީހަސް ބަދަލުވީ. ފަސޭހައިން ކުރަނީކަމާގައި ކިޔާ ކޮންމެ ފާހަގަކޮށް ކޮންޓެކްސްޓް އޮތް ކުރީގެ އަމަލުކުރެވޭ ނުވާނެއެވެ. ކޮންޓެކްސްޓް އޮތް ކުރީގެ ބާރު ބާރުނުކުރަންވާނީ މިހާރު ހިއްޔެއްޖެކުން ނުވަތަ މިހެއްގެ އަމަލުކުރެވޭ ކުރީގެ މަސައްކަތް ހުއްޓުމަކަށް އަންނަނީމައެވެ.